

ОПТИМІЗАЦІЯ ОНЛАЙН-ВЗАЄМОДІЇ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ
МОРСЬКОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИOPTIMIZING ONLINE INTERACTION IN MARITIME
ENGLISH LEARNING AND TEACHING

Стаття описує досвід впровадження педагогічних підходів, спрямованих на оптимізацію взаємодії студентів під час онлайн-навчання морської англійської мови. Актуальність роботи зумовлена потребою закладів морської освіти оперативно реагувати на виклики глобалізованого середовища, вимоги міжнародної морської індустрії та очікування ключових стейкхолдерів, зокрема судноплавних і круїнгових компаній. Особлива увага приділяється проблемі обмеженої комунікативної активності студентів в умовах онлайн-навчання та необхідності пошуку ефективних педагогічних підходів для її подолання. У статті уточнено поняття онлайн-взаємодії як активної цілеспрямованої усної та письмової комунікації між учасниками освітнього процесу з повністю взаємозамінними ролями із застосуванням онлайн-інструментів і технологій. На основі аналізу наукових джерел і базаторічного практичного досвіду викладання морської англійської мови обґрунтовано доцільність застосування коучингу та взаємонавчання як педагогічних підходів, спрямованих на оптимізацію взаємодії та співпраці між викладачем і студентами, а також між самими студентами під час онлайн-занять. Розкрито принципи коучингу, роль викладача-коуча, коучингова взаємодія та її вплив на розвиток автономії, відповідальності й метакогнітивних умінь студентів. Особливу увагу приділено взаємонавчанню як педагогічному підходу, що активізує мовленнєву діяльність, підвищує мотивацію студентів, а також сприяє розвитку навичок командної роботи й професійної комунікації. Визначено умови ефективного впровадження взаємонавчання в онлайн-середовищі та окреслено можливі делеговані функції студентів. Зроблено висновок, що інтеграція коучингу й взаємонавчання сприяє створенню імерсивного онлайн-навчального середовища, яке скорочує розрив між академічним навчанням і реальними умовами професійної діяльності моряків.

Ключові слова: онлайн-взаємодія, морська англійська мова, педагогічний підхід, коучинг, взаємонавчання.

The article focuses on the experience of implementing pedagogical approaches aimed at optimizing student interaction in online Maritime English learning and teaching. The relevance of the research is determined by the need for maritime education institutions to respond promptly to the challenges of a globalized environment, the requirements of the international maritime industry, and the expectations of key stakeholders, including shipping and crewing companies. Particular attention is paid to the problem of limited student communicative activity in online learning settings and to the necessity of identifying effective pedagogical approaches to address this challenge. The article refines the concept of online interaction, defining it as active and purposeful oral and written communication among participants in the educational process, characterized by fully interchangeable roles and mediated through online tools and technologies. Based on literature analysis and many years of practical experience in teaching Maritime English, the research proves the appropriateness of applying coaching and peer teaching as pedagogical approaches aimed at enhancing interaction and collaboration between teachers and students, as well as among students themselves, in online classes. The principles of coaching, the role of the instructor as a coach, the coaching interaction and its impact on the development of learner autonomy, responsibility, and metacognitive skills are described. Special attention is given to peer teaching as a pedagogical approach that intensifies communicative activity, increases student motivation, and fosters the development of teamwork skills and professional communication competence. The conditions for the effective implementation of peer teaching in an online environment are identified, and possible delegated student roles are outlined. It is concluded that the integration of coaching and peer teaching contributes to the creation of an immersive online learning environment that bridges the gap between academic process and the real professional activity of seafarers.

Key words: online interaction, Maritime English, pedagogical approach, coaching, peer teaching.

УДК 378.147:811.111

DOI <https://doi.org/10.32782/ip/91.2.12>

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

Кудрявцева В.Ф.,

orcid.org/0000-0003-4264-4229

канд. пед. наук, доцент,
завідувач кафедри англійської мови
в судноводінні
Херсонської державної
морської академії

Барсук С.Л.,

orcid.org/0000-0002-5487-8690

канд. пед. наук, доцент,
доцент кафедри англійської мови
в судноводінні
Херсонської державної
морської академії

Фролова О.О.,

orcid.org/0000-0002-1510-2902

канд. пед. наук, доцент,
доцент кафедри англійської мови
в судноводінні
Херсонської державної
морської академії

Постановка проблеми. Для ефективного реагування на нові виклики стрімко змінного глобального середовища заклади морської освіти повинні відігравати провідну роль, тісно співпрацюючи з ключовими стейкхолдерами, зокрема судноплавними та круїнговими компаніями. Це дозволяє глибше розуміти їхні поточні потреби та очікування як майбутніх роботодавців щодо спектру професійних знань, умінь і компетентностей здобувачів.

Серед них особливо важливою є здатність майбутніх морських фахівців до ефективної комунікації, яка забезпечує їхній сталий особистісний і професійний розвиток та сприяє безпеці судноплавства. З огляду на це, закладам морської освіти необхідно активно переглядати й адаптувати освітні програми не лише для досягнення встановлених результатів навчання, а й для інтеграції новітніх педагогічних підходів, спрямованих на ефективну

взаємодію студентів, у тому числі через онлайн-навчання.

З моменту свого впровадження онлайн-навчання успішно інтегровано в освітній процес Херсонської державної морської академії. Упродовж останніх років викладачі морської англійської мови активно долучаються до розроблення та вдосконалення електронних навчальних курсів, застосовуючи ефективні педагогічні практики з метою дотримання академічних стандартів і врахування очікувань здобувачів вищої освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Аналіз наукових джерел свідчить, що, незважаючи на переваги онлайн-навчання, пов'язані з широким доступом до знань і підтримкою навчання впродовж життя, онлайн-формат має певні недоліки, зокрема небажання студентів взаємодіяти між собою. Під час онлайн-занять студенти схильні уникати активної участі та взаємодіють з викладачем та між собою переважно в межах моделі «запитання – відповідь». За таких умов дослідники (M. Bartlett, A. Khan, O. Egbue, B. Palkie, J. Madden, J. Gillett-Swan) підкреслюють необхідність цілеспрямованого розвитку комунікативних умінь здобувачів через активну онлайн-взаємодію. A. Daley-Hebert визначає онлайн-взаємодію як способи, за допомогою яких здобувачі освіти взаємодіють між собою, з викладачами та навчальним контентом у навчальному онлайн-середовищі [4].

У межах нашого дослідження онлайн-взаємодію трактуємо як активну, цілеспрямовану усну або письмову комунікацію між двома або більше користувачами з повністю взаємозамінними ролями, що реалізується за допомогою онлайн-інструментів і технологій [5].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Усвідомлюючи зростаючу значущість онлайн-взаємодії у процесі навчання морської англійської мови та недостатню висвітленість цієї проблеми в науково-методичних працях, прийнято рішення здійснити дослідження окремих педагогічних підходів з огляду на їхню ефективність щодо покращення співпраці між здобувачами та іншими учасниками навчального процесу.

На основі багаторічного досвіду викладання морської англійської мови нами визначено два ключові педагогічні підходи для оптимізації онлайн-взаємодії: коучинг для забезпечення індивідуалізованого супроводу та взаємонавчання для посилення групової навчальної діяльності й спільного розв'язання завдань.

Мета статті полягає у розкритті потенціалу коучингу й взаємонавчання як педагогічних підходів, спрямованих на оптимізацію активної взаємодії здобувачів під час онлайн-занять.

Виклад основного матеріалу. Визначені підходи впроваджені в умовах переважно онлайн-навчання з проведенням занять за допомогою

платформи Zoom, використанням електронних навчальних посібників, доступних через LMS Moodle, а також додаткового індивідуального курсу викладача на платформі Moodle. Створене навчальне онлайн-середовище забезпечує можливість систематичного спостереження за ефективністю впровадження визначених підходів у різних навчальних контекстах.

Коучинг. Розпочавшись зі спорту, коучинг був успішно інтегрований у бізнес-середовище, а пізніше – в освітню галузь, що свідчить про його універсальність та ефективність у різних професійних контекстах. Як і в спорті, цей підхід спрямований на досягнення чітко визначених цілей і ґрунтується на персоналізованих навчальних траєкторіях, розроблених студентом під керівництвом коуча (наставника) з урахуванням індивідуальних потреб та очікувань.

Серед значної кількості наукових досліджень, присвячених інтегруванню коучингу в освітнє середовище та спроб визначення сутності цього підходу виокремлюємо дослідження J. Whitmore, в якому автор визначає головним завданням коучингу розкриття потенціалу особистості з метою максимізації її власної ефективності [11]. Інші дослідники, зосереджуючись на процесуальному аспекті, розглядають коучинг як втручання коуча в процес навчання з метою його оптимізації шляхом структурованих діалогів [9]. Багато досліджень присвячено питанню розмежування функцій коуча та ментора, що з нашої точки зору, виступає важливим елементом для розуміння коучингу як педагогічного підходу та його ефективного впровадження у викладацьку практику. Так, F. Bresser і C. Wilson застосовують критерій професійного досвіду для визначення функціональної ролі коуча та ментора й зазначають, що останній є фахівцем із досвідом в певній галузі та надає консультативну допомогу. На відміну від нього, коуч не обов'язково володіє спеціалізованими предметними знаннями, й у функціональному вимірі коуч сприяє виявленню власних знань студентом, підтримує розвиток його автономії в навчанні [2]. Цю ж думку висловлює C. van Nieuwerburgh, наголошуючи, що ключова відмінність між коучингом та менторством полягає в характері трансферу знань. Так, останнє автор характеризує як передачу експертних знань менш досвідченим здобувачам освіти, тоді як коучинг розглядається як процес самопізнання та активації власних ресурсів у прагненні до самостійного навчання [10]. З власного досвіду можемо констатувати, що ці два підходи вдало поєднуються, коли викладач, який не є фахівцем морської справи, спрямовує здобувачів освіти до самостійного отримання професійних знань через вдосконалення знань з іноземної мови й розвиток метакогнітивних стратегій самоаналізу.

Застосування коучингу на заняттях з морської англійської мови спрямовано на запобігання непродуктивних навчальних практик та адаптацію індивідуальних стилів навчання до завдань курсу, підвищення впевненості студентів, окреслення шляхів розвитку, та формування відповідальності за власні академічні досягнення. Коучинг може бути застосовано в формі індивідуальної взаємодії між викладачем та студентом, а також у роботі з малими групами зі схожими освітніми потребами.

Навчальний процес, який організований за принципами коучингу має спіралеподібну структуру, і зазвичай розпочинається з індивідуальних інтерв'ю у форматі викладач – студент, або в роботі з малими групами у віртуальних кімнатах в Zoom (студент – студент), що упродовж заняття переходить в загальногрупову дискусію. Викладач задає питання, спрямовані на виявлення мотивації до вивчення мови й спонукає студентів визначитися з індивідуальною метою навчання. Після обговорення учасники укладають перелік мотивів, що сприятимуть їхньому навчанню, так званий «банк мотивації», і кожен обирає один, пріоритетний, який слугуватиме рушійною силою їхнього проактивного навчання.

Наступним етапом виступає саморефлексія, коли учасники процесу індивідуально складають перелік власних сильних сторін та визначають напрямки для покращення. Викладач скеровує учасників на пошук, обговорення та виокремлення стратегій, ефективних для застосування в повсякденній практиці з метою подолання визначених бар'єрів. Після обговорення в малих групах учасники обмінюються своїми пропозиціями в загальній групі й створюють «банк навчальних стратегій». Головним завданням цього етапу виступає педагогічний супровід учасників процесу в їхньому усвідомленні притаманних їм шляхів засвоєння інформації, ознайомленні з різними навчальними прийомами й, як наслідок, вибір навчальних стратегій, що найкраще відповідають індивідуальним особливостям кожного студента. Активне слухання і постановка провокативних та спрямовуючих запитань є ключовими інструментами викладача на цьому етапі, як і зворотній зв'язок у формі рекомендацій у відповідь на запити студентів. Таку взаємодію між викладачем та студентами доцільно розпочати під час онлайн-заняття в Zoom й продовжити асинхронно у форумі на Moodle.

Навички самоаналізу й взаєморефлексії потребують регулярної практики й виступають невід'ємною складовою етапу окреслення плану дій з визначенням термінів та шляхів реалізації. Наслідуючи принципи коучингу, викладачу слід уникати прямих інструкцій, натомість спрямовувати учасників процесу до визначення короткострокових і вимірюваних цілей. Такий підхід надає студенту чітке розуміння очікуваних результатів

навчання, стимулює брати на себе відповідальність й демонструвати більш усвідомлене ставлення до навчального процесу. Постійний моніторинг результатів і вчасний зворотній зв'язок з метою підтримки учасників процесу й сприяння виконанню поставлених індивідуальних завдань є запорукою успіху в досягненні мети. Після цього визначаються нові цілі, формується новий план дій, і процес починає розвиватися по спіралі наново.

Застосування коучингу дозволяє вирішити одну з найбільших проблем, а саме різний рівень мовленнєвої підготовки студентів і навчальний досвід, особливо на першому курсі. Головна мета застосування коучингу – створити навчальне середовище, в якому постійна взаємодія між членами групи та викладачем дозволяє кожному учаснику розвиватися у власному темпі й формувати проактивну навчальну поведінку. Водночас, цей підхід вимагає від викладача гнучкості та надання студентам значного рівня автономії, що може становити виклик для обох сторін і потребувати систематичних зусиль для перетворення на усталену навчальну практику.

Взаємонавчання. В умовах онлайн-навчання морської англійської мови, на нашу думку, особливої уваги заслуговує такий педагогічний підхід, як взаємонавчання. О. Баніт визначає взаємонавчання керованою комунікацією (у тому числі на основі мережевих технологій), що вимагає активної самостійної роботи та взаємодії суб'єктів навчального процесу і характеризує сучасні принципи взаємонавчання. Дослідниця підсумовує, що цю технологію можна ефективно застосовувати як у неформальній, так і у формальній освіті на всіх рівнях: школа, університет, післядипломна, корпоративна освіта [1].

Група дослідників, яка поставила метою визначити відношення до використання, впливу, переваг і перешкод стратегії взаємонавчання з боку викладачів і студентів університету, обрала спосіб інтерв'ювання двох фокус-груп викладачів та студентів, учасники яких були певним чином задіяні у взаємонавчанні. У своєму дослідженні вони зазначають, що ця стратегія спричинила зацікавленість студентів до вивчення англійської мови та активувала участь у мовленнєвому середовищі [3].

K. Sipowicz, T. Pietras вважають, що безперечною перевагою цього методу є те, що учні говорять однією «мовою», перебуваючи на одному рівні в ієрархії спілкування. Порівняно з традиційними методами взаємонавчання дозволяє досягати багатьох цілей одночасно як шляхом поліпшення досягнень студентів, так і шляхом позитивного впливу на їх інтегрування [7].

J. Tullis і R. Goldstone дослідили переваги взаємонавчання у шести групах університету з точки зору відмінностей у послідовності пояснень,

груповому навчанні та ситуативних факторів, що впливають на впевненість та точність. Модель цього методу полягала у тому, що студенти ставили запитання, обговорювали відповідь на нього зі студентами в ролі викладачів, а потім знову відповідали на запитання. Стверджується, що незважаючи на широкі варіації в його впровадженні, взаємонавчання постійно покращує результати навчання студентів [8].

Підкреслюючи, що цей підхід забезпечує інтерактивний процес навчання і сприяє створенню динамічного та ефективного навчального середовища, S. Shaikh спрямував своє дослідження на вивчення ставлення студентів до навчання один одного письму англійською мовою. Це передбачало роботу трьох-чотирьох студентів-викладачів разом для проведення 20-хвилинного уроку, наприклад, з теми есе з використанням презентацій PowerPoint. На думку дослідника, якщо на заняттях з англійської мови планується заохочувати взаємонавчання, було б корисно розробити методику взаємонавчання, щоб зменшити стрес, який воно може створювати для студентів [6].

Вивчення різноманітних джерел щодо практики взаємонавчання свідчить про еkleктичність, тимчасовість, відсутність чіткої структури та ефективності у спробах його організації, хоча більшість дослідників цього підходу вважають його сучасним і вартим уваги.

Формат взаємонавчання передбачає короткочасну роботу в парах чи мікрогрупах за певною інструкцією під безпосереднім керівництвом викладача. Умови навчання онлайн потребують осучаснення ролі студентів, особливо старших курсів, у навчальному процесі. Досвідчені у виконанні знайомих їм типів завдань, маючи досвід роботи на судні під час проходження практики, студенти останнього курсу бакалаврату та студенти магистратури здатні до дієвого і продуктивного виконання делегованих функцій викладача.

З нашого досвіду залучення студентів до взаємонавчання та їхня позитивна реакція на додаткові функції можливі за таких умов:

- 1) існує чітко структурований електронний навчальний посібник з послідовно і детально розробленими заняттями;
- 2) мета делегування функцій студентам пояснена і зрозуміла;
- 3) підтримка викладача як попередньо до занять, так і під час занять є доступною;
- 4) функції студентів можуть бути як постійними, так і взаємозамінними;
- 5) рівень володіння англійською мовою дозволяє вільно розмовляти;
- 6) кількість студентів у групі не перевищує п'ятнадцяти;
- 7) викладач відчуває схильність до такої організації навчального процесу.

Роль викладача, як правило, полягає в тому, щоб бути консультантом, радником та асистентом для студентів, коли їм потрібна допомога, сприяти створенню позитивного середовища, встановлювати цілі, замість того щоб безпосередньо передавати знання. За узгодженням з викладачем студенти проводять окремі завдання з плану заняття, підхід до виконання яких може бути ними змінений, що заздалегідь обговорюється на організаційно-методичній зустрічі за певний час до відповідного заняття. Важливо, щоб до навчальних матеріалів студентам з делегованими функціями відповіді та рішення заздалегідь не надавалися, а мотивувалося самостійне опрацювання з можливістю консультацій з викладачем за необхідності.

За визначеними для студентів функціями взаємонавчання може організуватися на будь-якому етапі занять, завдячуючи чіткій структуризації завдань: за методикою EASA (Engage – Activate – Study – Activate) на бакалавраті і Patchwork на магистратурі.

Якщо викладач працює з академічною групою й добре знає потенційні можливості студентів, організація такого формату взаємонавчання можлива від початку семестру. За умови роботи з новою групою важливо впевнитися у рівні готовності студентів до виконання делегованих функцій, як і загальній атмосфері спільного навчання у групі.

Вважаємо найбільш доцільними і можливими для практичної реалізації студентами наступні делеговані функції: менеджер групи, вчитель, модератор, консультант з граматики (Рис.1).

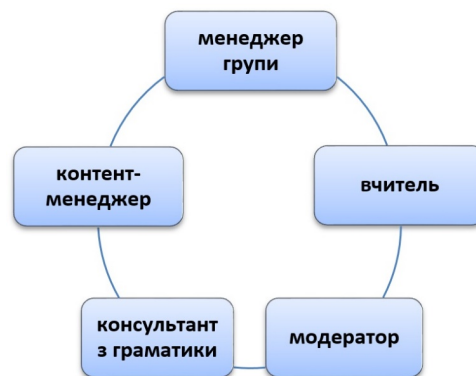

Рис. 1. Розподіл функцій учасників взаємонавчання

Менеджер групи вирішує організаційні питання, які можуть бути типовими або непередбачуваними. Ця функція може бути призначена певному студенту шляхом обговорення в групі або голосуванням. Обов'язки менеджера як керівника групи можуть включати моніторинг наявності студентів на заняттях та причин їхньої відсутності, участі в інтерактивному спілкуванні, надання зворотного

зв'язку щодо їхньої роботи, у тому числі, етичних аспектів, інформування про розклад і заходи тощо. Менеджер групи діє як лідер, який забезпечує дисципліну та виконання вимог.

Вчитель – це студент, який добре знайомий з темою завдяки наявному досвіду або через самоосвіту, у результаті чого може навчити інших. Кожен студент може стати експертом у певному фрагменті матеріалу і потім працювати над цією частиною зі своїми однокурсниками. Це може здійснюватися в різних комбінаціях: від роботи в парах або малих групах у Zoom-кімнатах до роботи зі всією групою. Студенти-вчителі можуть провести лише одне завдання, кілька вправ, аналіз відео тощо залежно від навчального матеріалу та попереднього узгодження з викладачем.

Модератор забезпечує успішне групове обговорення, залишаючись нейтральним у дискусії. Ключові функції модератора: забезпечує комфортну атмосферу для висловлення думок; структурує обговорення, ставить правильні питання, слідкує за часом; допомагає групі прийти до спільних рішень, не нав'язуючи власну думку; не бере участі в обговоренні як експерт, а зосереджується на процесі взаємодії. Роль модератора є доцільною при аналізі кейсів, звітів про морські аварії, коли дії членів екіпажу можуть бути суперечливими, неоднозначними, що призводить до різноманітних варіантів суджень і висновків про причини аварій.

Консультант з граматики може здійснювати презентацію нових граматичних структур, повторення раніше вивчених структур, потрібних для конкретного заняття, та виправлення помилок, допущених студентами. Презентація може бути успішно проведена, якщо в електронному посібнику представлено граматичне правило і декілька послідовних вправ від найпростіших типу заповнити пропуски у реченнях до умовно розмовних, зміст яких базується на темі заняття. Підхід до виправлення граматичних помилок, допущених студентами, залежить від їхніх уподобань: негайне виправлення або виправлення в кінці заняття, виправлення викладачем чи консультантом або індивідуальні повідомлення через месенджери про допущені помилки зі зворотною відповіддю з правильним варіантом. Для результативності цих дій важливо щоразу фокусуватися на одній типовій помилці.

Контент-менеджер сприяє оновленню змістовного наповнення занять шляхом пошуку відео, графічних і фотозображень, уривків з конвенцій і кодексів, кейсів, оновлених документів, рекомендацій, настанов з різних аспектів роботи на судні. За узгодженням з викладачем відповідальний студент здійснює пошук необхідних матеріалів на початку вивчення тематичного модуля, а після обговорення результатів пошуку готує їх до використання, якщо потрібні певні корекції. У більшості випадків такі матеріали можна використовувати не

лише на заняттях, а і для позааудиторної роботи, як додаткове інформаційне джерело задля розвитку певних комунікативних умінь: 1) прочитати текст або переглянути відео і презентувати за наданим завданням (метод перевернутого класу/ flipped class); 2) підготувати запитання щодо ключових ідей тексту/відео для своїх одногрупників або запитання щодо змісту, який вони не зрозуміли (метод запитів/inquiry method).

Така модель взаємодії робить студентів більш відповідальними за досягнення навчальних результатів завдяки навчанню одне в одного, обміну знаннями, навичками та досвідом. Вони почуваються більш впевнено у плануванні своєї роботи на наступному занятті та підході до освітніх викликів як до можливостей для навчання.

Висновки. Результати дослідження підтверджують доцільність впровадження коучингу та взаємонавчання як взаємодоповнювальних педагогічних підходів для організації ефективної онлайн-взаємодії здобувачів у процесі вивчення морської англійської мови. З'ясовано, що коучинг забезпечує індивідуалізацію навчання, сприяє розвитку навичок саморефлексії, усвідомленого цілепокладання та відповідальності за власні результати навчання. Його застосування дозволяє враховувати різний рівень мовленнєвої підготовки та навчального досвіду студентів, створюючи умови для поступового залучення кожного здобувача до активної взаємодії в онлайн-середовищі.

Водночас взаємонавчання розширює можливості для формування професійно орієнтованої мовленнєвої взаємодії шляхом делегування частини функцій викладача студентам, зокрема старших курсів, які мають достатній рівень мовленнєвої компетентності та практичний досвід. Доведено, що за умови чіткої структуризації навчального контенту, методичної підготовки та педагогічного супроводу викладача взаємонавчання сприяє підвищенню мотивації, активізації мовлення, розвитку навичок командної роботи.

Отримані результати свідчать, що ефективність обох підходів значною мірою залежить від готовності викладача до зміни традиційної ролі транслятора знань на роль модератора, консультанта й партнера в навчанні, а також від сформованості культури співпраці в академічній групі. Інтеграція коучингу та взаємонавчання в онлайн-курс морської англійської мови дозволяє не лише підвищити рівень взаємодії студентів, а й наблизити процес навчання до реальних умов професійної діяльності в морській індустрії.

До подальших напрямів дослідження відносимо вивчення використання цифрових технологій та інструментів з метою оптимізації онлайн-взаємодії між учасниками освітнього процесу в умовах дистанційного навчання морської англійської мови.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Баніт О. Peer-to-Peer: від методу навчання до освітньої технології. Актуальні проблеми в системі освіти: загальноосвітній заклад середньої освіти – доуніверситетська підготовка – заклад вищої освіти. 2022. № 1(2). С. 264–268. DOI: <https://doi.org/10.18372/2786-5487.1.16604>
2. Bresser F., Wilson C. What is coaching. Excellence in Coaching: The Industry Guide / ed. J. Passmore. 2nd ed. London ; Philadelphia ; New Delhi : Kogan Page Publishers, 2010.
3. Chango Parra L. E., Córdova López G., González Ortiz O. Perceptions of peer-teaching strategy in the English major at a public university in Ecuador. *Kronos – The Language Teaching Journal*. 2023. Vol. 4. No. 1. P. 92–102. DOI: <https://doi.org/10.29166/kronos.v4i1.4310>
4. Dailey-Hebert A. Maximizing interactivity in online learning: Moving beyond discussion boards. *The Journal of Educators Online*. 2018. Vol. 15. No. 3. DOI: <https://doi.org/10.9743/jeo.2018.15.3.8>
5. Kudryavtseva V., Barsuk S., Frolova O. Promoting Active Online Interaction with Maritime English Students. *TransNav, the International Journal on Marine Navigation and Safety of Sea Transportation*. 2023. Vol. 17. No. 3. P. 707–713. DOI: <https://doi.org/10.12716/1001.17.03.23>
6. Shaikh S. Peer Teaching for Peer Learning and Sharing: A study on students' attitudes towards implementing peer teaching and learning in the ESL classroom at the University of Technology and Applied Sciences. *International Journal of English Language Teaching*. 2024. Vol. 12. No. 5. P. 1–17. DOI: <https://doi.org/10.37745/ijelt.13/vol12n5117>
7. Sipowicz K., Pietras T. Peer-teaching method as creative communications in the peer group. *Kwartalnik Naukowy Fides et Ratio*. 2020. No. 42(2). P. 176–185. DOI: <https://doi.org/10.34766/fetr.v42i2.278>
8. Tullis J. G., Goldstone R. L. Why does peer instruction benefit student learning? *Cognitive Research: Principles and Implications*. 2020. Vol. 5. DOI: <https://doi.org/10.1186/s41235-020-00218-5>
9. van Nieuwerburgh C., Campbell J. A Global Framework for Coaching in Education. *CoachEd: The Teaching Leaders Coaching Journal*. 2015. No. 1. P. 2–5.
10. van Nieuwerburgh C. *An Introduction to Coaching Skills: A Practical Guide*. 1st ed. London : SAGE Publications, 2014.
11. Whitmore J. *Coaching for Performance: Growing People, Performance and Purpose*. 4th ed. London : Nicholas Brealey Publishing, 2009.

Дата першого надходження статті до видання: 19.01.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 25.02.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 16.03.2026